

Nr 139

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag angående tillägg till konkurslagen; given Stockholms slott den 8 april 1959.

Under återopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed jämlikt 87 § regeringsformen föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag angående tillägg till konkurslagen.

GUSTAF ADOLF

Ingvar Lindell

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att i konkurslagen införes en bestämmelse enligt vilken i vidlyftiga och långvariga konkurser rättens ombudsman och förvaltare skall kunna tillerkännas viss ersättning redan under pågående konkurs.

Förslag
till
Lag
angående tillägg till konkurslagen

Härigenom förordnas, att i konkurslagen skall införas en ny paragraf, benämnd 86 a §, av nedan angiven lydelse.

86 a §.

Utän hinder av vad i 82—86 §§ finnes stadgat häremot stridande må rättens ombudsman och förvaltare, om det med hänsyn till omfattningen av det arbete uppdraget medfört, den tid under vilken konkursen varat och ytterligare beräknas pågå samt övriga förhållanden finnes påkallat av synnerliga skäl, av konkursdomaren tillerkännas skäligt belopp att utgå i avbidan på att arvode slutligen bestämmas. Framställning därom skall angiva det belopp som fordras ävensom de skäl vilka åberopas för erhållande av sådan betalning. Vid framställningen skall fogas redogörelse för det arbete uppdraget medfört samt uppgift om boets ekonomiska ställning. Över framställning, som gjorts av förvaltare, skall konkursdomaren inhämta yttrande av rättens ombudsman.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1960.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementens ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 20 mars 1959.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, LINDELL, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, EDENMAN, NETZÉN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Lindell, anmäler fråga om *viss ändring i konkurslagen* samt anför därvid följande.

I skrivelse den 13 maj 1957 har Sveriges advokatsamfund framfört önskemål om införande i konkurslagen av bestämmelser om rätt för konkursdomstolen eller konkursdomaren att i vidlyftiga och långvariga konkurser tillerkänna rättens ombudsman och förvaltaren arvode a conto samt hemställt om utredning i ämnet. Med anledning av skrivelsen har inom justitiedepartementet upprättats en den 15 november 1958 dagtecknad promemoria med förslag om införande av möjlighet för rättens ombudsman och förvaltare i konkurs att erhålla delarvode (stencilerad). Ett vid promemorian fogat förslag till lag om ändring i konkurslagen torde få biläggas detta protokoll (*Bilaga B*).

Över promemorian har, efter remiss, yttranden avgivits av samtliga hovrätter, Stockholms och Göteborgs rådhusrätter, Sveriges advokatsamfund, föreningen Sveriges härads hövdingar, föreningen Sveriges stadsdomare samt köpmannaföreningarnas central för ackords- och konkursärenden.

Jag anhåller nu att få upptaga denna fråga till behandling.

Gällande rätt

Rättens ombudsman och förvaltare i konkurs äger enligt konkurslagen rätt till arvode för sina uppdrag. Arvodet bestämmes av rätten och får icke sättas till högre belopp än som med avseende å det arbete uppdraget krävt, den omsorg och skicklighet, varmed det utförts, samt boets omfattning må anses utgöra skälig ersättning för uppdraget. Arvodet får icke beräknas efter tid (82 §). Arvodet skall bestämmas till visst belopp i ett för allt (83 §). Från sistnämnda regel gäller dock det undantaget att arvode under vissa i 81 § närmare angivna förhållanden skall bestämmas särskilt för egendom, vari särskild förmånsrätt äger rum. Arvode bestämmes efter därom hos konkursdomaren gjord framställning från den till arvode berättigade; där det lämpligen kan ske, hör arvode bestämmas på en gång för samtliga därtill berättigade. Framställningen skall upptaga det belopp som yrkas och skall vara

åtföljd av bl. a. redogörelse för det arbete uppdraget medfört och specificerad räkning, utvisande det fordrade beloppets fördelning på de olika förvaltningsåtgärderna (84 §). Då framställning om arvode inkommit, skall konkursdomaren utsätta dag för ärendets behandling vid rätten. Avser framställningen endast bestämmande av särskilt arvode för viss egendom, äger dock konkursdomaren pröva, huruvida skäl må anses föreligga att företaga frågan därom innan arvode i övrigt bestämmes (85 §). Rättens ombudsman äger icke uppbära arvode, förrän slutredovisning avgivits i konkursen eller han dessförinnan avgår; förvaltare får lyfta arvode först sedan han avgivit slutredovisning för sin förvaltning (86 §).

Advokatsamfundets framställning

I sin framställning har advokatsamfundet anfört att, även om konkursförvaltningen gör sitt bästa för att främja en så skyndsam avveckling som möjligt, en konkurs kan bli synnerligen vidlyftig och långvarig. Orsakerna härtill är flera. Det kan för en ändamålsenlig avveckling vara nödvändigt att under längre tid fortsätta en av gäldenären bedriven rörelse, realisationen av vissa tillgångar kan vara förenad med betydande tidsutdräkt, indrivningen av gäldenärens utestående fordringar kan föranleda vidlyftiga rättegångar, i vilka talan fullföljes till högre instans, och detsamma gäller om återvinningsprocesser och om mål rörande tvistiga fordringar i konkursen o. s. v. När en konkurs på grund av dylika eller andra förhållanden, som icke kan läggas konkursförvaltningen till last, kommer att pågå lång tid, ej sällan flera år, framstår det som orimligt att rättens ombudsman och förvaltaren under den långa tid som konkursen varar icke kan beredas någon som helst gottgörelse för sitt arbete. Särskilt för förvaltaren, som har det mest omfattande arbetet, innebär detta påtagliga olägenheter. Han kan vara nödsakad att, med avböjande av andra uppdrag och undanskjutande av annat arbete, under långa perioder ägna större delen av sin arbetskraft åt en vidlyftig konkurs och sedan i årtal få vänta på arvode. Ofta måste han i stor utsträckning taga den av honom avlönade personalen i anspråk för arbetsuppgifter rörande konkursen, utan att före konkursens avslutande kunna få någon gottgörelse för den ekonomiska uppoffring detta innebär. Såsom belysande för orimligheten i den nuvarande ordningen framhålles att förvaltaren, om han framgångsrikt fört en rättegång för konkursboet och motparten betalt utdömda kostnader, icke får ur detta belopp tillgodogöra sig något arvode för arbetet med rättegången utan måste avvakta konkursens avslutande.

Samfundet anför vidare:

Den för konkursarvoden nu gällande ordningen skiljer sig från vad som är praxis i fråga om andra mera vidlyftiga och långvariga advokatuppdrag. I betydande utsträckning förekommer det att advokaterna i sådana uppdrag debitera klienterna arvoden a conto, en ordning som klienterna finna naturlig och rimlig.

Konkurslagens nu gällande föreskrifter i ifrågavarande hänseende innebära ett gynnande av de advokater, som ha det så gott ställt att de kunna tåla den ekonomiska påfrestning förvaltarskapet i en vidlyftig konkurs in-

nebär. I stället missgynnas advokater med mindre stark ekonomisk ställning, ty de kunna bli nödsakade att avböja ett förvaltaruppdrag, då de icke ha råd att bevilja så lång kredit som konkurslagen förutsätter.

Av nu anförda skäl är det enligt styrelsens mening angeläget att i konkurslagen införes bestämmelse om rätt för konkursdomstolen eller konkursdomaren att i vidlyftiga och långvariga konkurser på därom gjord ansökan tillerkänna rättens ombudsman och förvaltaren arvode a conto. Det är självfallet icke styrelsens mening att detta skulle bli en normal företeelse i alla konkurser. Om en bestämmelse av angiven innebörd införes, bör den därför utformas med sådana begränsningar att den blir tillämplig allenast när förhållandena verkligen göra en utbetalning av arvode a conto motiverad.

Samfundet yttrar, att mot den föreslagna bestämmelsen möjligen kan invändas att den skulle kunna tänkas leda till en förlängning av vissa konkursutredningar, i det att införandet av rätt till arvode a conto skulle innebära att man toge bort ett incitament till skyndsamt avveckling. Enligt samfundets uppfattning är emellertid denna invändning icke av avgörande betydelse. Först och främst är det icke alls säkert att den snabbaste avvecklingen också är den ur borgenärernas synpunkt fördelaktigaste; i den mån den gällande ordningen föranleder en förvaltare till en alltför snabb avveckling, är detta en nackdel. Det är vidare icke säkert, att de nu gällande bestämmelserna alltid bidrager till att förkorta konkursutredningarna; det motsatta förhållandet kan också tänkas, i det att en konkursförvaltare av hänsyn till sin ekonomi kan bli nödsakad att vid sidan av konkursen åtaga sig andra uppdrag i sådan omfattning att arbetet på konkursen blir lidande därav. Konkursdomarens och särskilt rättens ombudsmans överinseende över konkursförvaltningen innebär en betydande garanti mot obehörigt förhållande av konkursutredningen. Samfundet förutsätter att den föreslagna bestämmelsen utformas så, att arvode a conto medges endast inom förhållandevis snäva gränser.

Promemorian

I promemorian framhålls inledningsvis att gällande regler beträffande sättet för arvodenas bestämmande utformats i syfte bl. a. att verka påskyndande på konkursutredningen och därigenom samtidigt att bidra till att förvaltningskostnaderna hålles nere. Det är självfallet av vikt — uttalas det i promemorian — att man icke genom en uppluckring av dessa regler genombrytter det skydd som de avsetts skola medföra framför allt för borgenärerna. Att en allmän möjlighet att erhålla arvode i successiva poster kan få ogynnsamma följder härutinnan anses obestridligt. Enligt vad i promemorian anföres ligger emellertid betydande tyngd i många av de skäl advokatsamfundet åberopat för införande av en begränsad sådan möjlighet i särskilt vidlyftiga konkurser. Härom yttras i promemorian vidare:

Sålunda kan en konkursutredning stundom bli mycket långvarig utan att fördenskull konkursförvaltningen kan sägas ha åsidosatt nödig omsorg och skyndsamt i avvecklingsarbetet. Det torde icke kunna förnekas att det därvid mången gång framstår såsom föga rimligt att en förvaltare, som ägnar sitt huvudsakliga arbete åt utredningen, skall nödgas avvakta konkursens

avslutande, innan han kan få ersättning för sitt arbete. Då konkursutredningen sträcker sig över flera år och därunder kräver en kontinuerlig arbetsinsats från förvaltarens sida, blir uppskovet med betalningen nära nog liktydigt med en förvaltaren avfordrad långfristig kredit. Att en dylik kreditgivning kommer att utgöra en med uppdraget förenad skyldighet är helt visst icke tillfredsställande. Härigenom kan uppdraget komma att medföra en allvarlig ekonomisk påfrestning för vederbörande, något som i betraktande av uppdragets natur synes ägnat att inge allvarliga betänkligheter. Tydligt är att angivna förhållande kan komma lagen att i vissa fall motverka sitt eget syfte såtillvida som en förvaltare kan nödgas skjuta en arbetskrävande konkursutredning åt sidan för att genom annat, måhända i och för sig mindre brådskande arbete säkerställa ett jämnt tillflöde av inkomster. På så sätt icke blott fördröjes utredningen utan torde också mången gång den totala konkurskostnaden öka.

En avvägning av de allmänna och enskilda intressen som gör sig gällande i frågan visar, enligt promemorian, att behov föreligger av en rättsligt reglerad möjlighet för rättens ombudsman och förvaltare att i vissa fall erhålla arvode i successiva poster. Med avvikelse från advokatsamfundets förslag om bestämning av arvode a conto åsyftas emellertid i promemorian att varje särskild post skall avse en närmare preciserad fullgjord del av uppdraget och bestämmas med tillämpning av samma förfarande som då arvode fastställles för uppdraget i dess helhet. Möjligheten att erhålla delarvode bör enligt promemorian icke stå öppen i andra fall än sådana, där med hänsyn till boets omfattning och konkursutredningens därav föranleda långvarighet särskilda skäl föreligger till avsteg från nu gällande regler. Konkursen bör sålunda ha pågått en förhållandevis lång tid innan delarvode tillåtes utgå. Finge nämligen redan en anteciperad långvarighet anses utgöra tillräckligt skäl för delarvode skulle detta medföra risk för att möjligheten att erhålla sådant arvode efterhand komma att förlora sin avsedda undantagskaraktär. I promemorian föreslås i betraktande härav att en viss minsta tidrymd anges före vars utgång delarvode ej må medges. Av vissa i promemorian återgivna uppgifter från 1955 och 1956 års rättsstatistik framgår att det stora flertalet nämnda år avslutade konkurser kunnat slutföras inom eller omkring två år från egendomsavträdet. Av de förhållandevis få konkurser som varit mera tidskrävande visar sig vidare närmare hälften ha varat längre tid än tre år. Med hänsyn härtill förordas i promemorian att tiden bestämmas till två år. Genom att tiden fixeras i lagen vinnes fördelen av större jämnhet i tillämpningen. Den omständigheten att en konkurs icke avslutats inom angivna tid säges uttryckligen icke i och för sig böra grunda någon ovillkorlig rätt till delarvode. Hänsyn bör nämligen även tagas till andra i det enskilda fallet föreliggande omständigheter av beskaffenhet att inverka på lämpligheten av att arvode utgår innan uppdraget slutförts.

På grundval av dessa överväganden föreslås att i konkurslagen införes en bestämmelse om möjlighet för rättens ombudsman och förvaltare att under pågående konkursutredning erhålla arvode för fullgjord del av uppdraget. Såsom villkor härför föreslås skola gälla att konkursen icke kunnat av-

slutas inom två år efter det beslut om egendomsavträde meddelats samt att skäl till bestämmande av delarvode föreligger med hänsyn till boets omfattning och övriga förhållanden.

Framställning om delarvode avses skola göras hos konkursdomaren i enlighet med vad som för närvarande föreskrives i 84 § konkurslagen beträffande arvode i allmänhet. Framställningen skall sålunda bl. a. innehålla uppgift å det belopp som fordras samt vara åtföljd av arbetsredogörelse och specificerad räkning utvisande beloppets fördelning på de olika förvaltningsåtgärderna. Nyssnämnda stadgande föreslås emellertid kompletterat med en bestämmelse att framställning, som avser delarvode, skall — utöver eljest erforderliga uppgifter — innehålla redogörelse för de skäl som åberopas för erhållande av dylikt arvode.

Prövningen av frågan huruvida skäl finnes för bestämmande av delarvode föreslås ankomma på konkursdomaren. Finner konkursdomaren, att stadgad förutsättning saknas för medgivande av delarvode eller att skäl eljest icke föreligger härför skall han sålunda enligt förslaget äga avslå framställningen. Finner han däremot framställningen böra bifallas skall han på vanligt sätt utsätta dag för ärendets handläggning i rätten. I fråga om det fortsatta förfarandet avses reglerna om handläggningen av arvodesfrågor i allmänhet skola gälla. Stadgandet i 86 § konkurslagen om tidpunkten för uppbärande av arvode föreslås kompletterat med en särskild regel för delarvode, enligt vilken sådant arvode skall få uppbäras så snart det beslut, varigenom arvodet bestämts, vunnit laga kraft.

Yttrandena

Det i promemorian framlagda förslaget till lagändring lämnas i sin helhet utan erinran av *hovrätterna för Västra Sverige och för Nedre Norrland* samt *Göteborgs rådhusrätt* ävensom av *en ledamot av styrelsen för föreningen Sveriges stadsdomare*. Tanken att öppna möjlighet för rättens ombudsman och förvaltare att erhålla arvode i delposter vinner i princip anslutning även av övriga remissinstanser.

Hovrätten över Skåne och Blekinge anför i principfrågan närmare:

Hovrätten delar uppfattningen, att konkurslagens regler om sättet för bestämmande av arvode och tidpunkten för dess uppbärande i många fall är föga rimliga. De medför att rättens ombudsman och förvaltare i konkurser, som pågår under lång tid och kräver betydande arbetsinsats, nödgas vänta alltför länge på ersättning för sitt arbete. Det otillfredsställande i den nuvarande ordningen accentueras därav, att oklarhet synes råda angående den omfattning, i vilken de sålunda förordnade äger att före konkursens avslutande tillgodoföra sig ersättning för utgifter i och för konkursförvaltningen. Det synes därför hovrätten angeläget att möjlighet öppnas för rättens ombudsman och förvaltare i vidlyftiga konkurser att få arvode tidigare än som nu är möjligt.

Föreningen Sveriges häradshövdingar finner starka skäl ha anförts för att möjlighet beredes förvaltare i särskilt vidlyftiga konkurser, vilka för sin

avveckling kräver lång tid, att sedan viss tid förflutit erhålla arvode för utfört arbete utan att avbida slutredovisning i konkursen. Något avgörande skäl att icke låta även rättens ombudsman bli delaktig av samma möjlighet synes icke finnas. *Svea hovrätt* framhåller i sammanhanget att utvecklingen utan direkt stöd av lag framvingat successivt utbetalda ersättningar för en annan typ av tidskrävande advokatuppdrag. Hovrätten syftar här på den praxis som utbildat sig beträffande ersättning till offentliga försvarare i vidlyftiga processer innebärande att utbetalning medges a conto av ersättningar av allmänna medel i avbidan på att de slutliga beloppen kan fastställas. Samma påpekande göres av *Stockholms rådhusrätt*. *Hovrätten över Skåne och Blekinge* påpekar att boutredningsman anses äga att vid långvariga boutredningar i viss utsträckning tillgodonjuta arvode för utförd del av uppdraget i avräkning å det slutliga arvodesbeloppet. *Stockholms rådhusrätt* erinrar tillika om lagen den 23 maj 1932 med särskilda bestämmelser om konkurs. Enligt denna lag, som var tillfällig och vars giltighetstid sedan länge utgått, skulle arvode till rättens ombudsman och förvaltare utgå i överensstämmelse med föreskrifter som meddelades av Konungen. Med stöd av i sådan ordning meddelade bestämmelser blev, i avräkning å de arvoden som kunde bestämmas, särskilda arvoden tid efter annan bestämda i de konkurser — bl. a. aktiebolaget Kreuger och Tolls konkurs — å vilken lagen genom särskild förordning gjordes tillämplig.

Olika meningar gör sig gällande beträffande den form i vilken delbetalning bör utgå och sättet för delposternas bestämmande. I vissa yttranden förordas sålunda en lösning i princip överensstämmande med det i promemorian framlagda förslaget om delarvoden, under det att i andra yttranden företräde ges åt en reglering i närmare anslutning till advokatsamfundets förslag om beräkning av arvode a conto.

Göta hovrätt uttrycker den bestämda uppfattningen att delarvode är att föredraga framför arvode a conto. Härom anföres i yttrandet vidare:

Vid bestämmandet av ett arvode a conto måste en preliminär värdering av utfört arbete äga rum. När arvode senare definitivt bestämmas måste en förnyad värdering ske. Redan ur den synpunkten att det är önskvärt att undvika sådant dubbelarbete synes det bättre att med en gång definitivt bestämma ett delarvode. Härtill kommer att ju längre tid som förflyter från det konkursförvaltningen vidtagit vissa förvaltningsåtgärder och till dess arvode härför bestämmas desto svårare torde det bli för såväl förvaltare och rättens ombudsman som för konkursdomstolen att bedöma värdet av nedlagt arbete. Slutligen torde beaktas att ett delarvode bör bestämmas på sätt 85 § konkurslagen föreskriver, medan vid bestämmande av ett arvode a conto ett så omständligt processuellt förfarande väl knappast kan ifrågakomma. Att regeln i 85 § konkurslagen blir tillämplig vid bestämmandet av delarvode torde innebära en viss garanti för att konkursdomaren vid sin prövning av frågan om skäl föreligga att bestämma delarvode iakttar en restriktiv hållning. En sådan garanti skulle komma att saknas vid bestämmande av arvode a conto.

Hovrätten över Skåne och Blekinge säger sig i princip icke ha något att erinra mot den i promemorian föreslagna lösningen. Hovrätten för Övre Norrland finner väl en anordning med a contobetaling i meningen av förskottsbetalning kunna ifrågasättas. Med hänsyn till att en sådan anordning måhända skulle medföra större risker för förhalning av konkursutredningarna vill hovrätten dock icke motsätta sig den i promemorian föreslagna regleringen.

Stockholms rådhusrätt finner det för sin del tveksamt hurvida det i promemorian föreslagna tillägget till 83 § att arvode må bestämmas för fullgjord del av uppdraget i sin utformning enligt förslaget innefattar den lämpligaste lösningen. Härom anför rådhusrätten:

Av uttalanden i promemorian framgår att avsikten är att arvode skall bestämmas för hela den del av uppdraget varom fråga är. Enligt rådhusrättens mening kan det för domstolen vara svårt att innan konkursutredningen slutförts bedöma om fordrat delarvode utgör skälig ersättning med avseende på särskilt den omsorg och skicklighet varmed uppdraget utförts. I de fall där delarvode redan nu kan komma i fråga, nämligen beträffande sådan egendom som avses i 81 § konkurslagen, torde förhållandena mestadels vara sådana att utredningen väsentligen slutförts beträffande dylik egendom om delarvode begäres. Det kan vidare tänkas, att domstolen, som vid arvodes bestämmande har att beakta även boets omfattning, i samband med prövning av den slutliga arvodesframställningen finner sig genom tidigare fastställda delarvoden ha bundit sig för ett högre totalt arvode än som från nu angivna synpunkt framstår som motiverat.

Om domstolen finge rätt att för utförd del av uppdraget bestämma arvode a conto till belopp, som kan bedömas såsom under alla förhållanden skäligt samt icke utesluter möjligheten av bestämmande av ytterligare arvode för samma sysslande sedan resultatet av arbetet bättre kan överblickas, skulle det enligt rådhusrättens mening leda till en bättre prövning av förevarande arvodesfrågor.

Det i promemorian framlagda förslaget är enligt Sveriges advokatsamfund ägnat att i icke ringa mån avhjälpa det av samfundet påtalade missförhållandet. Samfundet är likväl av den uppfattningen att en lösning i enlighet med de i samfundets framställning uppdragna riktlinjerna vore att föredraga ur flera synpunkter. Samfundet yttrar i denna del vidare:

Till en början vill samfundet framhålla att det i förslaget (83 § andra stycket) begagnade uttrycket »fullgjord del av uppdraget» synes lämna rum för olika tolkningar. Uttrycket kan uppfattas såsom synonymt med »redan utfört arbete», och av motiven synes kunna utläsas att denna tolkning är åsyftad. Om så är fallet, kan mot den föreslagna lösningen invändas att det måste vara utomordentligt vanskligt att fastställa ett skäligt arvode för arbete i sådana hänseenden där arbetet ännu icke lett till något resultat, t. ex. än så länge resultatlöst arbete för indrivning av fordringar eller för försäljning av en rörelse. Man kan ifrågasätta om det överhuvudtaget är möjligt att vid bestämmande av arvode i sådana fall beakta alla de omständigheter som enligt konkurslagen eller enligt de i praxis tillämpade principerna bör inverka på arvodesbedömningen. Uttrycket »fullgjord del av uppdraget» kan emellertid också uppfattas såsom liktydigt med »slutförda delar av uppdraget», d. v. s. sådana avsnitt av uppdraget, i vilka något ytterligare arbete icke skall nedläggas. Om uttrycket uppfattas på detta sätt, blir svårigheten

att precisera ett skäligt delarvode mindre, men kvar står den olägenheten att man ännu icke vet det slutliga resultatet av konkursutredningen, vartill kommer att det stundom kan vara svårt att bedöma om arbetet i vissa avseenden är avslutat eller icke.

Av nu anförda skäl och då det utan tvekan är lättare att bedöma värdet av det utförda arbetet, sedan allt arbete med konkursförvaltningen slutförts, anser samfundet att det vore olämpligt att bryta med den nu lagstadgade grundsatsen att arvodet skall bestämmas till visst belopp i ett för allt (83 § första stycket). Ett system, som innebär möjlighet för rättens ombudsman och förvaltaren att i vissa fall erhålla arvode a conto, utan att någon slutgiltig arvodesprövning samtidigt sker med avseende å viss eller vissa delar av uppdraget, skulle enligt styrelsens mening ur nu angivna synpunkter framstå såsom lämpligare.

Till det anförda kommer ytterligare en synpunkt. Det är otvivelaktigt av vikt att de nu gällande reglerna icke uppluckras på sådant sätt att man äventyrar intresset av att konkursutredningarna slutföres med tillbörlig skyndsamhet. Styrelsen kan icke finna annat än att ett system med möjlighet till a conto-betalning inom förhållandevis snäva gränser skulle i detta hänseende innebära mindre risk än den ordning som föreslås i promemorian. Härvid förutsätter styrelsen att lagstiftningen utformas så, att det aldrig kan bli fråga om betalning av arvode för arbete som ännu icke utförts.

Vid en lagstiftning i enlighet med de av styrelsen förordade riktlinjerna bör givetvis tillses att förutsättningarna för att rättens ombudsman och förvaltaren skall kunna beviljas rätt att lyfta arvode a conto preciseras så, att regeln kommer i tillämpning endast i sådana fall då starka skäl kan anföras för en a conto-betalning. Lyftande av arvode a conto bör sålunda få förekomma endast i konkurser av stor omfattning och endast under förutsättning att betydande arbete redan nedlagts på uppdraget samt att konkursen kan beräknas pågå ytterligare så lång tid, att det vore obilligt, om rättens ombudsman eller förvaltaren skulle behöva så länge vänta på arvode. Bestämmas förutsättningarna på detta sätt, torde det icke möta svårighet för rätten att, utan en verklig arvodesprövning, på grundval av tillhandahållnen arbetsredogörelse fastställa ett a contobelopp, som med erforderlig säkerhetsmarginal håller sig inom ramen för vad det utförda arbetet är värt.

Även *föreningen Sveriges häradshövdingar* finner den i promemorian valda konstruktionen vara förenad med en del olägenheter, framför allt om avsikten är att delarvode skall utgöra ersättning för allt arbete som utförts före en viss tidpunkt. Föreningen anför:

Vid bestämmande av konkursarvode skall ju hänsyn tagas bl. a. till den omsorg och skicklighet, varmed uppdraget utförts. För en riktig tillämpning av denna bedömningsgrund är det av stort intresse att känna det slutliga resultatet av konkursutredningen. Även i fråga om vissa särskilda åtgärder av konkursförvaltningen, såsom till exempel förändret av en rättegång, kan det vara av värde att vid arvodets bestämmande känna den slutliga utgången av målet för att kunna rätt bedöma med vilken skicklighet utredningen handhäfts och målets betydelse för utdelningen i konkursen. Därest genom beslutet om delarvode blir slutgiltigt avgjort vilken ersättning som skall utgå för vissa arbetsmoment — vilket är innebörden av förslaget — kan domstolen vid bestämmandet av slutarvode ställas inför den situationen, att delarvode framstår såsom mindre väl avvägt, måhända alltför högt, och att, om skälig ersättning skall utgå för de dittills icke bedömda arbetsmomenten, det totala konkursarvode blir för stort. Att — — — vid fastställande av

slutligt arvode taga hänsyn till vad vederbörande förut tillerkänts synes vara i princip stridande mot förslagets konstruktion av delarvodena och skulle kunna medföra den icke tilltalande konsekvensen, att slutarvodet bestämmes till belopp, som framstår såsom orimligt lågt i förhållande till det arbete, som icke varit under bedömning vid delarvodets fastställande.

Invändningar av samma styrka torde icke kunna riktas mot den av advokatsamfundet åsyftade metoden med fastställande av delarvoden a conto. Med densamma bibehålles orubbad den för gällande rätt grundläggande principen att arvode skall bestämmas i ett för allt och att arvode ej får beräknas efter tid, vilket synes vara av stort värde. Metoden utesluter ingalunda ett strikt iakttagande av det i promemorian uppställda kravet, att arvode ej får beräknas i förskott. Från det merarbete för domstolarna, som blir en följd av att samma arvodesposter måste granskas mer än en gång, torde man kunna bortse.

Föreningen föreslår på grund av det anförda, att delarvode, varom nu är fråga, får karaktären av förskott å det slutliga arvodet, vilket förskott icke får bestämmas till högre belopp än som svarar mot skälig ersättning för redan utfördt arbete.

Svårigheten för domstolen att taga definitiv ståndpunkt till vad som begäres i arvode för en del av ett ännu icke avslutat uppdrag betonas också av föreningen *Sveriges stadsdomare*. Föreningen anser ett system med a contoarvode vara att föredraga. Detta arvode bör emellertid bestämmas så att det är praktiskt taget uteslutet att det definitiva arvodet skall kunna fastställas till lägre belopp. Bestämmandet av det definitiva arvodet för hela förvaltningen säges i yttrandet böra anstå till dess resultatet av förvaltningen kan överblickas. Delvis liknande synpunkter framföres av *köpmannaföreningarnas central för ackords- och konkursärenden* i vars yttrande vidare uttalas farhågor för att, om delarvode, såsom i promemorian förutses, bestämmes med ett belopp för hela den del av uppdraget varom fråga är, domstolen kan komma att vid prövning av senare arvodesframställningar i konkursen känna sig bunden av de i det tidigare beslutet tillämpade värderingsnormerna också om arvodet därigenom komme att i sin helhet framstå såsom alltför högt. En dylik olägenhet säges i yttrandet icke vara förbunden med a contosystemet. Såsom en ytterligare fördel med det sistnämnda anges att domstolens prövning av arvodesframställningarna förenklas i jämförelse med vad som skulle bli fallet därest den i promemorian förordade lösningen valdes.

Av detaljfrågorna i promemorian diskuteras i yttrandena särskilt förslaget om en tvåårstid, räknad från egendomsavträdet, före vars utgång delarvode ej skall få medges. Förslaget tillstyrkes av föreningen *Sveriges stadsdomare* samt *köpmannaföreningarnas central för ackords- och konkursärenden*. Yttrandet från sistnämnda organisation ger vidare uttryck åt tillfredsställelse med uttalandet i promemorian att den omständigheten att en konkurs icke kunnat avslutas inom loppet av två år icke bör i och för sig grunda någon ovillkorlig rätt till delarvode utan att hänsyn bör tagas även till andra i det enskilda fallet på frågan inverkan omständigheter. I yttrandet understrykes samtidigt vikten av en restriktiv användning av möjligheten att

förordna om utbetalning av delarvode. Att förhållandevis snäva gränser bör gälla för möjligheten att tillgodonjuta delarvode framhålles även av *Göta hovrätt*.

Svea hovrätt föreslår en nedskärning till ett och ett halvt eller kanske ett år av den tid före vars utgång delarvode ej skall få ifrågakomma. Den i promemorian föreslagna regeln om skälighetsprövning av frågan om delarvode skall utgå synes hovrätten innebära tillräcklig garanti mot missbruk. Också *hovrätten över Skåne och Blekinge* finner en fixering av nämnda tidsmarginal vid två år innebära en alltför stark begränsning. Härom anför hovrätten:

Skall delarvode, bestämt efter de i konkurslagen i övrigt stadgade grunderna, kunna utgå för viss tids arbete, synes avgörande betänkligheter icke möta mot att arvode redan efter ett år och därefter årligen tillgodoföres rätts ombudsman och förvaltaren. En dylik ettårsregel torde bättre än den tvåårsregel, som i promemorian föreslagits, tillgodose de arvodesberättigades önskemål om en såvitt möjligt jämn inkomstfördelning. En reglering i enlighet med vad hovrätten nu ifrågasatt skulle vidare stå i bättre överensstämmelse med vad som ansetts böra gälla beträffande arvode till boutredningsman. Hovrätten får här erinra om följande uttalande av lagberedningen under förarbetena till boutredningslagen (NJA II 1933 sid. 282): »Tager utredningen längre tid i anspråk än ett år, synes någon anmärkning icke kunna göras, därest boutredningsmannen årligen uppbär förskott å det slutliga arvodet med belopp, som efter försiktig beräkning motsvarar vad på hans arbete under den ifrågavarande tiden belöper.»

Sveriges advokatsamfund betonar att varje tidsbestämmelse blir i viss mån godtycklig och ägnad att leda till en stel rättstillämpning. Det vore enligt samfundets mening därför bäst om man kunde undvika en tidsgräns. Så skulle utan nämnvärd olägenhet kunna ske, därest lagstiftningsfrågan löstes i överensstämmelse med vad i samfundets framställning föreslagits.

De förutsättningar i övrigt för att delarvode skall få utgå som angivits i promemorian anses av *föreningen Sveriges häradshövdingar* erbjuda tillräckliga garantier för att möjligheten att erhålla arvode i successiva poster icke skall bli missbrukad och få ogynnsamma verkningar. Föreningen tillstyrker därför, att delarvode skall få bestämmas och uppbäras under de i promemorian föreslagna förutsättningarna. Därest den i promemorian anvisade principiella lösningen väljes, anser ej heller *köpmannaföreningarnas central för ackords- och konkursärenden* anledning föreligga till erinran mot enskildheterna i förslaget. *Svea hovrätt* anmäler däremot tvekan i frågan huruvida man bör kräva att boet är av särskilt stor omfattning. Det förefaller hovrätten vara en smula hårt att en energisk och skicklig förvaltare som gjort vad på honom ankommer för att bringa en mindre konkurs till slut men hindrats därifrån exempelvis genom att ett mål om tvistig fordran förts till högsta instans, skall behöva vänta i flera år på ett kanske icke så stort men välförtjänt arvode. Liknande synpunkter framföres av *Göta hovrätt*.

Beträffande förfarandet vid fastställande av delarvode anför *Svea hovrätt*:

I promemorian föreslås att hela det komplicerade förfarande, som tillämpas vid slutligt fastställande av arvoden, skall användas även då frågan avser endast delarvoden. Norsk konkursrätt, enligt vilken ersättningen till

konkursförvaltningen också bestämmas av domstol (skifteretten) löser frågan på ett enklare sätt. Där stadgas nämligen helt enkelt (konkursloven § 33 sista st.) att innan ersättningen är slutgiltigt fastställd enligt givna bestämmelser, intet förskott därå får uppbäras annat än efter tillåtelse av skifteretten. Under förutsättning att delarvodena, såsom i promemorian föreslagits, icke skola utgöra skönsmässigt bestämda a conto betalningar, som avskilt kunna hållas väl inom gränserna för vad som intjänats, utan arvoden, som skola utgöra full ersättning för det intill viss tidpunkt utförda arbetet, torde det emellertid vara tryggast att icke lägga i rättens eller konkursdomarens hand att utan kungörelse av yrkandena bestämma beloppen av delarvodena. Risken vore annars uppenbarligen alltför stor, att borgenärernas möjlighet att inverka på arvodenas storlek skulle bli illusorisk.

Hovrätten för Västra Sverige påpekar att genom föreskriften i 85 § andra stycket konkurslagen, att kallelse till sammanträde för prövning av arvodesfråga skall innehålla underrättelse om det belopp, som fordras i arvode, möjlighet har beretts borgenärerna att på förhand bedöma, huruvida anledning för dem föreligger att inställa sig vid rätten för att bevaka sina intressen beträffande arvodenas belopp. Med hänsyn till borgenärernas berörda intresse kan det enligt hovrätten ifrågasättas, huruvida icke i nämnda lagrum lämpligen borde stadgas, att kallelsen skall innehålla, förutom underrättelse om yrkade arvodesbelopp, dels uppgift huruvida beloppen utgöra delarvode dels uppgift om storleken av delarvoden, som enligt tidigare beslut må ha blivit bestämda i konkursen.

Ur lagteknisk synpunkt anmärker slutligen *hovrätten över Skåne och Blekinge* att det kan ifrågasättas huruvida den i promemorian föreslagna huvudregeln om delarvode har sin naturliga plats i 83 §. Denna paragraf föreskriver liksom 82 § enligt vilka grunder arvode skall bestämmas, medan förfarandet i och för fastställande av arvode regleras i 84 och 85 §§. Någon bestämd föreskrift beträffande tiden, då framställning om arvode bör inkomma, har icke meddelats i konkurslagen. Däremot har i 86 § lämnats föreskrift om tiden för uppbärande av arvode. Tillägget till 83 § är till sin innebörd ett stadgande angående tiden för bestämmande av arvode. Med hänsyn härtill kan enligt hovrättens mening en placering i närmare anslutning till de bestämmelser som avhandlar förfarandet, eventuellt i särskild paragraf före 86 §, synas mera naturlig.

Departementschefen

Enligt vad i 86 § konkurslagen stadgas äger konkursförvaltare ej uppbära arvode förrän han i konkursen avgivit slutredovisning för sin förvaltning. Motsvarande regel gäller för rättens ombudsman utom i det fall att han dessförinnan avgår. Sveriges advokatsamfund har nu begärt att i lagen införas bestämmelser, som gör det möjligt för förvaltare och rättens ombudsman att i konkurser av särskilt stor omfattning erhålla betalning, medan konkursen ännu pågår.

Såsom advokatsamfundet i sin skrivelse påpekat kan konkurser stundom bli synnerligen vidlyftiga och långvariga. Av departementspromemorian

framgår att det stora flertalet konkurser visserligen avslutas inom eller omkring två år efter egendomsavträdet. Ett ej ringa antal konkurser varar emellertid längre än tre år. Av hela antalet konkurser 1955 — 1 425 stycken — hade ej mindre än 66 pågått minst så lång tid. Motsvarande siffror för 1956 utgjorde 1 667 respektive 73.

Det är mot bakgrunden av nu angivna förhållanden tydligt att stadgandet i 86 § konkurslagen icke innebär en ur alla synpunkter tillfredsställande lösning. Visserligen är regeln i någon mån ägnad att tillgodose det viktiga syftet att konkursutredningar bedrivs med all tillbörlig skyndsamhet. Det är å andra sidan uppenbart, att det för konkursförvaltaren kan utgöra en stor olägenhet att nödgas avvakta konkursens slutförande, innan han får uppbara någon som helst gottgörelse för det arbete han nedlagt på konkursen. Har han själv nödgats ägna kanske största delen av sin arbetskraft åt konkursen och dessutom måhända varit nödsakad att i betydande utsträckning anlita även sin personal för samma uppgift — ett i vidlyftiga konkurser ej ovanligt förhållande — får han nämligen av egna medel förskjuta kostnaderna för dessa arbetsinsatser. Detta förutsätter, att konkursförvaltaren besitter goda ekonomiska resurser. Det ligger nära till hands att förvaltaren, om han saknar sådana resurser, nödgas skjuta sina förvaltningsuppgifter åt sidan för att genom andra uppdrag tillförsäkra sig det nödvändiga rörelsekapitalet. Stadgandet i 86 § kan således, tvärtemot sitt eget klart uttalade syfte, leda till ett fördröjande och därmed också till ett fördyrande av konkursutredningar.

En sådan konsekvens av stadgandet synes i någon mån kunna förebyggas genom att möjlighet öppnas att i konkurser av särskilt vidlyftig beskaffenhet tillerkänna förvaltare viss ersättning redan under konkursförvaltningens gång. Införande i konkurslagen av sådan möjlighet rimmar för övrigt väl med den praxis i större brottmålsprocesser, enligt vilken offentlig försvarare kan tillerkännas gottgörelse i avbidan på att arvodet slutligen fastställas. Det förtjänar i detta sammanhang också nämnas, att boutredningsman anses äga vid långvariga boutredningar tillgodonjuta förskottsarvode i avräkning å det definitiva arvodesbeloppet.

Det förslag, som innefattas i departementspromemorian, avser att tillgodose behovet av möjlighet för i första hand konkursförvaltare att i speciellt omfattande konkurser erhålla arvode i successiva poster. Att sådant behov föreligger har allmänt vitsordats vid remissbehandlingen. Däremot bryter sig meningarna beträffande sättet för reformens genomförande. I promemorian har förordats en lösning som i korthet kan sägas innebära ett definitivt bestämmande av arvode för viss slutförd del av uppdraget. Denna metod anges ha den fördelen att sedan delarvode en gång bestämts, domstolen vid senare arvodesprövningar ej behöver ånyo ingå på en värdering av det arbete, som redan gottgjorts. Varje arvodesprövning betraktas med andra ord som ett avslutat helt. Denna uppläggning förutsätter sålunda att, då delarvode bestämmes, förfarandet måste bli i stort sett detsamma som nu tillämpas då arvodesfrågan prövas i samband med konkursens avslutning; dag

skall utsättas för ärendets handläggning vid rätten, kungörelse och kallelser utfärdas etc. Mot den i promemorian föreslagna metoden har ur principiell synpunkt invänts att det för domstolen kan vara svårt att innan konkursutredningen slutförts bedöma den omsorg och skicklighet, varmed uppdraget utförts. Ehuru promemorians förslag från flera håll tillstyrkts eller lämnats utan erinran vid remissbehandlingen har dock övervägande sympatier uttalats för en lösning, som närmare ansluter sig till advokatsamfundets förslag om bestämmande av arvode a conto. Det har om denna metod särskilt framhållits att med densamma den för gällande rätt grundläggande principen att arvode skall bestämmas i ett för allt bibehålles orubbad.

För egen del anser jag övervägande skäl tala för att den av advokatsamfundet förordade, av flertalet remissinstanser biträdda lösningen väljes. Vid denna lösning blir arvodesfrågan, då delposten skall bestämmas, endast föremål för en preliminär bedömning. Detta har framför allt den fördelen, att förfarandet vid metodens tillämpning kan ges en enkel och smidig utformning. Principiella betänkligheter bör sålunda icke möta mot att anförtro konkursdomaren att besluta i ärenden av nu ifrågavarande slag.

Såsom advokatsamfundet framhållit bör möjligheten att under pågående konkurs utfå ersättning i avbidan på den slutliga regleringen av arvodesfrågan endast stå öppen i konkurser av vidlyftig beskaffenhet och endast under förutsättning att betydande arbete redan nedlagts på konkursen samt att denna kan beräknas pågå ytterligare så lång tid, att det vore obilligt, att förvaltaren skulle behöva vänta längre på arvode. Betalningen bör icke få fixeras till högre belopp än som svarar mot skälig ersättning för redan utfört arbete; uteslutet bör naturligtvis vara att ersättningen bestämmas på så sätt att risk föreligger att det slutliga arvodet skulle komma att fastställas till lägre belopp. Delbeloppet skall avräknas å det arvode rätten slutligen bestämmer.

Behovet av en reform av det slag det här gäller är naturligtvis störst för förvaltare. Jag anser emellertid, att en motsvarande möjlighet att erhålla ersättning redan under pågående konkurs bör öppnas även för rättens ombudsman.

I enlighet med vad i det föregående anförts torde i konkurslagen böra upptagas en bestämmelse, enligt vilken konkursdomaren efter därom gjord framställning må tillerkänna rättens ombudsman och förvaltare skäligt belopp att utgå i avbidan på att arvode slutligen bestämmas, under förutsättning dock att det med hänsyn till omfattningen av det arbete uppdraget medfört, den tid, under vilken konkursen varat och ytterligare beräknas pågå, samt övriga förhållanden finnes påkallat av synnerliga skäl. Något krav på att konkursen skall ha pågått viss bestämd tid torde således ej böra uppställas. Det ligger emellertid i sakens natur, att endast i långvariga konkurser rättens ombudsman och förvaltare bör kunna tillerkännas ersättning redan under konkursens gång. Hinder bör ej möta att i exceptionella fall tillerkänna rättens ombudsman och förvaltare delbetalning flera gånger i samma konkurs. I stadgandet torde jämväl böra föreskrivas att i framställningen skall angivas, för-

utom det belopp som fordras, de skäl som åberopas för erhållande av ersättning samt att vid framställningen skall fogas redogörelse för det arbete uppdraget dittills medfört ävensom uppgift om boets ekonomiska ställning. Slutligen bör stadgas att, om framställningen gjorts av förvaltare, konkursdomaren skall i ärendet inhämta yttrande av rättens ombudsman.

Den nya bestämmelsen torde böra upptagas i en ny paragraf, lämpligen placerad efter 86 § samt benämnd 86 a §. Lagändringen bör träda i kraft den 1 januari 1960.

I enlighet med det anförda har inom justitiedepartementet upprättats förslag till *lag angående tillägg till konkurslagen*.

Föredraganden hemställer, att lagrådets utlåtande över lagförslaget, av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar (*bilaga A*), måtte för det i 87 § regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas genom utdrag av protokollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

Margit Hirén

Förslag
till
Lag
angående tillägg till konkurslagen

Härigenom förordnas, att i konkurslagen skall införas en ny paragraf, benämnd 86 a §, av nedan angiven lydelse.

86 a §.

Rättens ombudsman och förvaltare må, om det med hänsyn till omfattningen av det arbete uppdraget medfört, den tid under vilken konkursen varat och ytterligare beräknas pågå samt övriga förhållanden finnes påkallat av synnerliga skäl, av konkursdomaren tillerkännas skäligt belopp att utgå i avbidan på att arvode slutligen bestämmas. Framställning därom skall ange det belopp som fordras ävensom de skäl vilka åberopas för erhållande av sådan betalning. Vid framställningen skall fogas redogörelse för det arbete uppdraget medfört samt uppgift om boets ekonomiska ställning. Över framställning, som gjorts av förvaltare, skall konkursdomaren inhämta yttrande av rättens ombudsman.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1960.

**Vid promemorian den 15 november 1958 fogat förslag till
Lag om ändring i konkurslagen**

Härigenom förordnas att 83—86 §§ konkurslagen den 13 maj 1921 skola innehålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Gällande lydelse)

83 §.

Arvode till rättens ombudsman ävensom arvode till förvaltare skall bestämmas till visst belopp i ett för allt, utan så är att jämlikt 81 § må anses erforderligt, att för egendom, som avses i sagda paragraf, beräknas särskilt arvode. Sådant särskilt arvode må kunna bestämmas innan arvodesfrågan i övrigt avgöres.

Vid bestämmandet av särskilt arvode, som ovan sägs, skall vad i 82 § stadgas om de grunder, efter vilka arvode skall beräknas, äga motsvarande tillämpning.

84 §.

Arvode till rättens ombudsman och till förvaltare bestämmas efter därom hos konkursdomaren gjord framställning från den till arvode berättigade; och bör, där det lämpligen kan ske, arvode på en gång bestämmas för samtliga därtill berättigade. Framställning, som nyss sagts, skall ange det belopp, som i arvode fordras, och, där bestämmande av särskilt arvode för viss egendom kan ifrågakomma, jämväl det belopp, som i sådant avseende äskas. Vid framställningen skall fogas ej mindre redogörelse för det arbete uppdraget medfört än även specificerad räkning,

(Föreslagen lydelse)

83 §.

Har konkursen icke kunnat avslutas inom två år efter det beslut om egendomsavtråde meddelats, må, om med hänsyn till boets omfattning och övriga förhållanden skäl därtill äro, arvode till rättens ombudsman och till förvaltare bestämmas för fullgjord del av uppdraget. Jämväl i sådant fall skall iakttagas vad ovan sägs om beräkning av särskilt arvode för viss egendom.

Vid bestämmandet av särskilt arvode för viss egendom ävensom av arvode för fullgjord del av uppdraget skall vad i 82 § stadgas om de grunder, efter vilka arvode skall beräknas, äga motsvarande tillämpning.

84 §.

Arvode till rättens ombudsman och till förvaltare bestämmas efter därom hos konkursdomaren gjord framställning från den till arvode berättigade; och bör, där det lämpligen kan ske, arvode på en gång bestämmas för samtliga därtill berättigade. Framställning, som nyss sagts, skall ange det belopp, som i arvode fordras, och, där bestämmande av särskilt arvode för viss egendom kan ifrågakomma, jämväl det belopp, som i sådant avseende äskas. Rör framställningen bestämmande av arvode jämlikt 83 § andra stycket, skall tillika angivas de skäl som åberopas för

*(Gällande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*

utvisande det fordrade beloppets fördelning på de olika förvaltningsåtgärderna. Har förvaltare för viss förvaltningsåtgärd, såsom förrättande av bouppteckning, utförande av rättegång, hållande av auktion eller dylikt, anlitat annan och har gottgörelse därför tillgodoförts denne eller har ersättning för utgifter tillgodoförts rättens ombudsman eller förvaltare, skall sådant angivas i redogörelsen.

att arvode skall utgå för allenast viss del av uppdraget. Vid framställningen skall fogas ej mindre redogörelse för det arbete uppdraget medfört än även specificerad räkning, utvisande det fordrade beloppets fördelning på de olika förvaltningsåtgärderna. Har förvaltare för viss förvaltningsåtgärd, såsom förrättande av bouppteckning, utförande av rättegång, hållande av auktion eller dylikt, anlitat annan och har gottgörelse därför tillgodoförts denne eller har ersättning för utgifter tillgodoförts rättens ombudsman eller förvaltare, skall sådant angivas i redogörelsen.

Kan fråga uppkomma om bestämmande av särskild arvode för viss egendom, åligge förvaltaren att tillhandahålla konkursdomaren förteckning över kända rättsägare, som hava särskild förmånsrätt i egendomen.

85 §.

Då framställning om bestämmande av arvode inkommit, utsatte konkursdomaren dag för ärendets handläggning vid rätten. Avser framställning allenast bestämmande av särskilt arvode för viss egendom, äge dock konkursdomaren pröva, huruvida skäl att företaga frågan därom innan arvode i övrigt bestämmes må anses föreligga.

85 §.

Då framställning om bestämmande av arvode inkommit, utsatte konkursdomaren dag för ärendets handläggning vid rätten. Avser framställning allenast bestämmande av särskilt arvode för viss egendom, äge dock konkursdomaren pröva, huruvida skäl att företaga frågan därom innan arvode i övrigt bestämmes må anses föreligga. Rör framställning bestämmande av arvode jämlikt 83 § andra stycket, pröva konkursdomaren ock, huruvida skäl föreligger att arvode bestämmes i sådan ordning.

Sedan dag för ärendets handläggning vid rätten blivit utsatt, skall konkursdomaren genom kungörelse, som minst tio dagar före den utsatta dagen införes en gång i allmänna tidningarna och den eller de ortstidningar, som bestämts för offentliggörande av kungörelser om konkursen, utfärda kallelse å vederbörande rättsägare att vid rätten utföra sin talan; och skall därjämte särskild kallelse meddelas den, för vilken arvode skall bestämmas, så ock gäldenären. Kallelse skall innehålla underrättelse om belopp, som i arvode fordras. I fall, som omförmåles i 84 § andra stycket, äge den, som har panträtt i den egendom, varom fråga är, föra talan i ärendet, ändå att han ej i konkursen bevakat sin fordran; skolande konkursdomaren i god tid till envar, som har särskild förmånsrätt i egendomen och vars adress är känd, översända kallelse, som nyss sagts. Är sådant fall för handen, att frågan om arvode ej inverkar på borgenärernas rätt, skall kungörelse, varom ovan stadgats, ej utfärdas, men varde särskild kallelse meddelad den, för vilken arvode skall bestämmas, så ock gäldenären.

Då fråga är om bestämmande av arvode till förvaltare, skall konkursdomaren inhämta yttrande i ärendet av rättens ombudsman.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

86 §.

Rättens ombudsman äge ej uppbära arvode förrän slutredovisning avgivits i konkursen, utan så är att han därförinnan avgår; och må ej arvode uppbäras av förvaltare förrän han avgivit slutredovisning för sin förvaltning.

86 §.

Rättens ombudsman äge ej uppbära arvode förrän slutredovisning avgivits i konkursen, utan så är att han därförinnan avgår; och må ej arvode uppbäras av förvaltare förrän han avgivit slutredovisning för sin förvaltning. *Arvode, som bestämts jämlikt 83 § andra stycket, må dock uppbäras så snart beslutet vunnit laga kraft.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1960.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 3 april 1959.

Närvarande:

justitieråden BECKMAN,
E. SÖDERLUND,
TAMMELIN,
regeringsrådet NEVRELL.

Enligt lagrådet den 26 mars 1959 tillhandakommet utdrag av protokoll över justitiedepartementensärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 20 mars 1959, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas över upprättat förslag till lag angående tillägg till konkurslagen.

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, föredrogs inför lagrådet av lagbyråchefen B. Hjern.

Lagrådet yttrade:

Den föreslagna nya paragrafen i konkurslagen innefattar i viss mån avvikelser från stadgandena i 82—86 §§. Lagrådet vill därför hemställa, att 86 a § inledes med en erinran om att vad där sägs skall gälla utan hinder av vad i 82—86 §§ finnes stadgat häremot stridande.

Lagrådet vill vidare erinra, att 210 § konkurslagen och 21 § lagen om införande av nya rättegångsbalken bli att tillämpa i fråga om fullföljd av talan mot konkursdomarens beslut.

I övrigt föranleder förslaget ingen anmärkning från lagrådets sida.

Ur protokollet:

Clas Amilon

Utdrag av protokollet över justitiedepartementens ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 8 april 1959.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDELL, LINDSTRÖM, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Lindell, anmäler lagrådets den 3 april 1959 avgivna utlåtande över det till lagrådet den 20 mars 1959 remitterade förslaget till *lag angående tillägg till konkurslagen*.

Efter redogörelse för lagrådets utlåtande och med förmälan, att lagförslaget torde böra jämkas i enlighet med vad lagrådet förordnat, hemställer föredraganden att det sålunda jämkade lagförslaget måtte jämlikt 87 § regeringsformen genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställen förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Ulla Larsson